

Nr 512.

Av herr Larsson i Hedenäset m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 64, med förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370), m. m.

Genom prop. nr 64 har Kungl. Maj:t föreslagit bl. a. sådan ändring av 19 § kommunalskattelagen den 28 september 1928 att ersättning, som på grund av försäkring i allmän sjukkassa eller jämlikt lagen om yrkesskadeförsäkring icke skall räknas som skattepliktig inkomst i annan mån än som följer av stadgandet i 32 §, 2 mom. samma lag. Av föreslagen ändring av 46 §, 2 mom. följer att i slutlig eller tillkommande skatt ingående sjukförsäkringsavgift enligt lagen om allmän sjukförsäkring samt premier som skattskyldig erlagt för försäkring som icke är obligatorisk enligt samma lag skall få avdragas under det s. k. allmänna försäkringsavdraget. Till grund för den föreslagna lagstiftningen ligger en inom finansdepartementets rättsavdelning upprättad P M angående vissa beskattningsfrågor, aktualiserade av sjukförsäkringsreformen.

Utgångspunkten för behandlingen av frågan om avdragsrätt för avgift och premie har varit att utfallande ersättningar skulle vara skattefria (med undantag för ersättning i form av livränta). Olika alternativ för frågans lösning redovisas av departementschefen:

1. Avdragsrätt medgives icke.
2. Avdragsrätt medgives genom att införa ett nytt särskilt avdrag inom de allmänna avdragen.
3. Avdragsrätt medgives inom ett förhöjt försäkringsavdrag.
4. Avdragsrätt medgives inom det nuvarande försäkringsavdragets ram.

Ur principiell synpunkt anser departementschefen alt. 1 vara mest tilltalande men stannar på redovisade skäl (s. 26) vid alternativ 4. Rörande dessa båda alternativ kan visserligen sägas att de överensstämmer med hittills tillämpade principer för beskattningen och att ett val av endera av dem skulle bidra till att upprätthålla konsekvensen i skattereglerna. Vid upprepade tillfällen har emellertid påpekats att nuvarande regler för beskattning av sjuk- och olycksfallsförsäkringar äro i behov av översyn just genom den inkonsekvens och godtycklighet i beskattningen som blivit en följd av dessa regler. De nu föreslagna ändringarna av kommunalskattelagen komma att bidra till en ytterligare ojämnhet i beskattningen. En jämförelse mellan

beskattningen vid lagen om allmän sjukförsäkring och vid lagen om yrkesskadeförsäkring visar detta. Hela kostnaden för yrkesskadeförsäkringen bäres av arbetsgivarna och är avdragsgill såsom omkostnad. Trots detta äro utfallande belopp skattefria.

Kostnaden för den obligatoriska sjukförsäkringen bäres, om man bortser från statsbidraget, av arbetsgivarna och de försäkrade. Utfallande belopp äro också här skattefria, arbetsgivaren äger avdragsrätt för sin andel av avgiften men den försäkrade är i princip skattskyldig för sin andel i avgiften. Olika delar av samma avgift behandlas alltså här skattetekniskt efter helt olika grunder. Enda förklaringen till denna inkonsekvens torde vara, att man på den allmänna sjukförsäkringen lagt skatterättsliga principer, som lånats från reglerna för privatförsäkringens beskattning utan tanke på att det här gäller en social förmån, där frågan om i vilken ordning förmånen skall ges har avgjorts på helt andra grunder än skattetekniska.

Kostnaden för den frivilliga försäkringen bäres med bortseende från statsbidraget av de försäkrade.

Genom införandet av det civilrättsliga arbetstagarbegreppet kommer en stor del av landsbygdens befolkning i en sämre ställning än vad som nu gäller, om de drabbas av olycksfall under tillfälligt arbete för annans räkning. För att få det nödvändiga försäkringsskyddet hänvisas de till frivilliga försäkringar. De bli också härigenom sämre ställda än de anställda. Utöver att de få bära hela avgiften själva (med ett lägre statsbidrag än de anställda) förvägras de avdragsrätt — givetvis med undantag för vad som inrymmes i försäkringsavdraget — för hela premien — alltså även den del, som i avgiften för den obligatoriska försäkringen motsvaras av arbetsgivarbidraget. Därest förslaget till lag om yrkesskadeförsäkring och de föreslagna ändringarna av kommunalskattelagen genomföres, skulle denna befolkningsgrupp i tre väsentliga avseenden bli sämre ställd än löntagarna:

De få helt bära kostnaderna för detta försäkringsskydd.

De få ett sämre försäkringsskydd.

Genom att de förvägras avdragsrätt för premien annat än inom försäkringsavdraget, komma de att i högre grad än de anställda bli beskattade för premien, detta särskilt med hänsyn till att premienivån för de frivilliga försäkringarna helt naturligt kommer att ligga på en betydligt högre nivå än de anställdas motsvarande försäkringar.

Det kan icke vara rimligt att en stor och för landets ekonomi viktig befolkningsgrupp skall sättas i sämre läge än andra befolkningsgrupper, bara därför att man på ett område inom beskattningsrätten vill uppnå konsekvens med beskattningsregler, som när de utarbetades icke hade avseende på och fortfarande icke äro tillämpliga på den socialförmån det här gäller.

I departementspromemorian anföres också (s. 10) en del vägande skäl

för införandet av en fristående avdragsrätt för avgifterna till den obligatoriska försäkringen.

Avgiften är obligatorisk för flertalet medborgare och därför att anse som en oundviklig levnadskostnad.

Med hänsyn till att den är olika stor i skilda inkomstklasser och även kan variera inom olika kommuner kan det göras gällande att den — av liknande skäl som gälla beträffande avdragsrätten för allmän kommunalskatt — bör vara avdragsgill vid taxering.

De skäl, som i departementspromemorian sålunda anförts för införandet av ett särskilt avdrag för sjukförsäkringsavgifter, synas oss så ovedersägliga att det synes oss förvånande att man icke valt denna väg. Vi få därför föreslå att i 46 § kommunalskattelagen införes ett särskilt avdrag för sjukförsäkringsavgifter och att inom detta avdrag även skola rymmas premier för frivillig försäkring enligt lagen om allmän sjukförsäkring i allt fall till så stor del av premien som inom den obligatoriska försäkringen motsvaras av de försäkrades egna avgifter och arbetsgivarbidragen.

I propositionen ha för den valda vägen åberopats skatterättsliga skäl. behovet av förenkling av taxeringsförfarandet och statsfinansiella skäl. De anförda skatterättsliga skälen torde, såsom ovan visats, knappast vara bärkraftiga.

Att införandet av ett särskilt avdrag för sjukförsäkringsavgifter skulle i nämnvärd grad försvåra taxeringsarbetet finna vi knappast troligt. Samarbetet mellan de allmänna sjukkassorna och taxeringsmyndigheterna torde av allt att döma bli så omfattande, att en nödvändig kontroll av de skattskyldigas avdrag knappast torde medföra någon större arbetsökning för taxeringsmyndigheterna. Redan nu torde väl i de allra flesta fallen den skattskyldiges egna uppgifter ligga till grund för taxeringen. Avgifterna för sjukförsäkringen utgöra ju också en obetydlig del av den skattskyldiges inkomst.

Återstå så de statsfinansiella skälen. Departementschefen meddelar att redan åtgärden att göra försäkringsavgiften avdragsgill inom försäkringsavdraget med dess nuvarande maximum skulle föranleda en minskning av skatteunderlaget med 100 miljoner kronor. Gjorda undersökningar ha emellertid visat att detta avdrag genomsnittligt utnyttjas till en del, som utslaget på samtliga skattskyldiga, avsevärt understiger 130 kr. Om man, som vi föreslå, i stället för alt. 4 inför ett särskilt avdrag enligt alt. 2 skulle i detta nuvarande läge icke ha så stor statsfinansiell betydelse. Någon mera avsevärd höjning av skattebortfallet skulle det knappast innebära.

Med stöd av vad här anförts hemställes,

att riksdagen måtte besluta sådan ändring av 46 §, 2 mom. kommunalskattelagen att skattskyldig i hemortskommunen må vara berättigad att åtnjuta avdrag för
dels hela sådan i slutlig eller tillkommande skatt ingåen-

de sjukförsäkringsavgift enligt lagen om allmän sjukförsäkring som under beskattningsåret påförts den skattskyldige. dels ock premien för sådan försäkring som ej utgör obligatorisk försäkring enligt samma lag,

samt att vederbörande utskott måtte utarbeta de härför erforderliga författningsändringarna.

Stockholm den 16 februari 1954.

Gunnar Ericsson
i Näs.

Holger Adolfsson.

Harald Larsson
i Hedenäset.
Torsten Andersson
i Brämhult.